

Estat Islàmic, modernitat

Segons el filòsof britànic John Gray, especialista en teoria política i en història del pensament europeu, i home d'idees molt lúcides, aquesta organització o moviment que es deia Estat Islàmic d'Iraq i Síria, i ara, simplement, Estat Islàmic s'assembla més als estats totalitaris del segle XX que a cap mena de govern o domini tradicional. L'Estat Islàmic (EI), afirma el professor Gray, proclama que vol restaurar un tipus originari d'Islam, i això fa que el vejam com un intent d'aconseguir un retorn als valors medievals. Això pensem, sens dubte, quan contemplem el seu líder, Abu Bakr Al-Baghdadi, anunciar la creació d'un califat, és a dir, un estat dirigit per un cap suprem religiós; encara més, quan veiem el salvatgisme horrible amb què la repressió jihadista tracta tothom que no s'adiu amb la seua doctrina, siguen musulmans xiïtes, cristians o qualsevol altre grup que consideren heretge, infidel, rèprobe, apòstata o, simplement, massa tebi. I tanmateix, aquesta pràctica obsessiva, que destrueix no solament esglésies, sinó també mesquites antigues i santuaris musulmans no sunnites, en realitat arrassa tota una herència de tradició islàmica d'una convivència que ha durat més de mil anys. L'islam dels califats medievals gloriosos no era, certament, el que ara pretén imposar aquest EI entre Damasc i Bagdad. Aquest islam, aquest EI, és una novetat moderna. Criminalment moderna. Des de les finances abundants i ben organitzades fins a la publicitat i propaganda. L'EI, abans ISIS, fa un ús extremament eficaç d'Internet, tant per al reclutament i la predicació de la doctrina com per a la difusió intencionada de la brutalitat amb què tracta els qui considera enemics. Difondre escenes d'assassinats massius, de degollacions i de caps tallats no és una simple exhibició impulsiva de salvatgisme i crueltat: és una forma molt meditada de projectar el terror, de mostrar què espera els que gosen resistir a l'aplicació d'aquesta interpretació extrema de l'islam. I no hi ha res de medieval en aquesta barreja de salvatgisme ben divulgat i de crim organitzat: l'EI, amb la pretensió de construir una societat nova des dels fonaments, té molt més de comú amb els moviments revolucionaris moderns. “Encara

Joan Francesc Mira

que al-Baghdadi invoca constantment la història primitiva de l'islam,” recorda John Gray; “la societat que projecta no té cap precedent en la història. S'assembla molt més a l'Estat impossible d'harmonia utòpica que els revolucionaris occiden-

tals han projectat cap al futur”.

La idea que la societat pot ser *netejada* i refeta de dalt a baix per una avantguarda revolucionària emprant la violència sistemàtica no és un principi de l'islam històric, sinó dels jacobins francesos, dels bolxevics de Lenin, dels nazis, dels khmers rojos o dels maoistes de la Revolució Cultural. Hi ha qui continua pensant que el petroli va ser l'única o última causa de la guerra de l'Iraq, i certament, els càlculs geopolítics hi van tenir un paper, però la ideologia hi tingué un pes determinant: la creença que la modernitat implica una forma única i universal de govern, la de les democràcies occidentals. I que, enderrocada la tirania de Saddam, que era, certament, un tirà i un assassí de masses, l'Iraq i després Síria i tot l'Orient Mitjà, i tot el món àrab, seguirien aquest camí inevitable. Era una fantasia, era un error històric, i ha tingut unes conseqüències fatals. El món present, el món modern o contemporani, no va per un únic camí: la Xina n'és una mostra, i l'expansió de l'islamisme polític n'és una altra. “Amb les seues ambicions il·lusòries”, conclou John Gray, “ISIS il·lustra un aspecte més fosc del món modern: la pràctica d'usar el terror i la violència en un intent d'aconseguir objectius impossibles.” I així, amb les seues polítiques de canvis de règim, els governs occidentals han seguit una visió ideològica que deixa fora la part fosca del món contemporani. I en fer això, han desfermat, sense voler, una versió molt lletja del salvatgisme modern. Siga quin siga el futur immediat o proper d'aquest autoproclamat califat de l'EI, les forces que encarna no s'esvairan aviat. ISIS, o l'EI, afirma el filòsof britànic, “és una part de l'agitació revolucionària dels temps moderns, i fins que no entenguem aquest fet tan incòmode, no serem capaços de tractar amb els perills que afrontem”. I si és així –jo crec que sí–, vol dir que gairebé tothom, especialment a Europa, és curt de vista, un ignorant o va errat.

“I no hi ha res de medieval en aquesta barreja de salvatgisme ben divulgat i de crim organitzat : l'EI, amb la pretensió de construir una societat nova des dels fonaments, té molt més de comú amb els moviments revolucionaris moderns”